

नेपाल सरकार
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाई मन्त्रालय
जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
बबरमहल, काठमाण्डौ

प.सं. :- ०८१/८२

च.नं. :- २१७

मिति :- वि.सं. २०८१/०४/२१

ने.स. :- ११४४ गुंलाथ्व १ सोमवार

विषय: प्रेस विज्ञप्ति

यस विभागको मिति २०८१/०३/२५ गतेको प्रेस विज्ञप्ति बमोजिम नेपालमा हाल सम्म मापन गरिएको सर्वाधिक वर्षा बारे थप अध्ययन गरी निम्नानुसार विवरण सार्वजनिक गरिएको छ।

दोधारा, हनुमान नगर र सुन्दरपुरमा जडित स्वचालित वर्षा मापन उपकरणहरूको स्थलगत परिक्षण गर्दा दोधारा र हनुमान नगर हावापानी केन्द्रमा जडित उपकरणको कार्य अवस्था विभागको हालको मापदण्ड भित्रै रहेको पाइएकोले उक्त केन्द्रहरूबाट प्राप्त तथ्याङ्क सही रहेको देखिन्छ। तथापि सुन्दरपुर केन्द्रमा जडित उपकरणबाट हाल प्राप्त भएको तथ्यांक विभागको मापदण्ड भन्दा फरक देखिएकोले थप अध्ययन गर्नु पर्ने देखिन्छ। स्थलगत परिक्षण टोलीले पेश गरेको प्रतिवेदन https://www.dhm.gov.np/uploads/dhm/downloads/Kanchanpur_field_report_20240802.pdf मा हेर्न सकिन्छ।

साथै, मिति २०८१/०३/२३ गते राती २२:०५ देखि २३:०५ सम्मको एक घण्टाको अवधिमा हनुमान नगरमा १०२ मि.मि. वर्षा मापन भएको छ। मिति २०८१/०३/२५ को प्रेस विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिए बमोजिम उक्त क्षेत्रमा सतही, मध्य र उपल्लो वायुमण्डलमा मनसुनी र पश्चिमीवायुमा विकास भएको न्यूनचापीय प्रणालीहरूको समिश्रणको कारण अत्याधिक वर्षा भएको देखिन्छ। यी प्रणालीहरूको समिश्रणको प्रक्रिया तथा वर्षाको परिमाणको आधारमा उक्त मौसमी घटनालाई "तराई क्लाउडबर्ष्ट" मान्न सकिन्छ।

यस सर्वाधिक वर्षाका कारण कञ्चनपुर जिल्लाका समथर भू-भागहरू डुबानमा परेको तथा विभिन्न नदीनालाहरूमा बाढी समेत आइ क्षति भएको थियो। मिति २०८१/०३/२५ गते बिहान ६:१५ बजेको स्याटलाइट तस्बीर (Sentinel-1 Radar Imagery) को विश्लेषण गर्दा कञ्चनपुर जिल्लाको करिब ९८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल (कुल क्षेत्रफलको करिब ६%) भू-भाग डुबानमा परेको देखिन्छ जसमध्ये करिब ८५ वर्ग कि.मी. कृषियोग्य भू-भाग रहेको तथा स-साना संरचनाहरू समेत गरी करिब १४,००० भवनहरू प्रभावित भएको देखिन्छ।

नेपालमा हालसम्म मापन गरिएको सर्वाधिक वर्षाको घटनामा तुलनात्मकरूपमा कम क्षति भएको विवरणहरू स्थलगत भ्रमणका क्रममा गरिएका अन्तरकृया तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त भएको छ। यसरी क्षति न्यूनीकरण हुनुमा विभागबाट समयमै प्रवाह गरिएको विशेष बुलेटिनहरू, प्रभावमा आधारित मौसम पूर्वानुमान, मास एस.एम.एस. सेवा तथा सो अनुरूप पर्याप्त पूर्वतयारी र पूर्वकार्य एवं प्रभावकारी खोज तथा उद्धार कार्यको प्रमुख भुमिका रहेको देखिन्छ। जलवायु परिवर्तनका कारण यस्ता विषम जल तथा मौसमी घटनाहरू वढ्दै जाने हुँदा विपद्को जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्वानुमान तथा पूर्वतयारी लगायतका उपरोक्त क्षेत्रहरूमा लगानी बढाउदै जानु आवश्यक देखिन्छ।

प्रवक्ता

प्रमाणित डिजिटल हस्ताक्षर गर्ने व्यक्ति
Sunil Pokharel
sunilpokharel2014@gmail.com

(सुनिल पोखरेल)

सिनियर डिभिजनल हाइड्रोलोजिष्ट